

Ledenbericht

Naar aanleiding van het Inspectierapport over Zorggroep Alliade en de gezamenlijke Signalering van IGJ en NZa

Versie: 3 april 2019

Op 5 maart jl. maakte de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) hun rapport over Zorggroep Alliade openbaar¹, gevolgd door een gezamenlijke Signalering van de IGJ en NZa met de titel 'Versterk de integriteit en professionaliteit van de bedrijfsvoering in de zorgsector'². Net zoals in de destijds verschenen rapporten over de VU en het Ruwaard van Putten ziekenhuis, doen de inspecties expliciete uitspraken over de raad van toezicht, mede gerelateerd aan de Zorgbrede Governancecode³ en het gezamenlijke Toezichtskader⁴. Een dergelijk rapport kan derhalve gezien worden als een vorm van jurisprudentie. Het is nadrukkelijk niet bedoeld als oordeel over de situatie bij Alliade, maar de NVTZ wil haar leden informeren over met welke principes ook andere kwesties zullen worden bekeken. Het gaat derhalve vooral om constatering die de raad van toezicht betreffen:

1. Bij de inrichting van de stichting met de configuratie van een holding waaronder ook BV's vallen, mag de raad van toezicht niet in een positie gebracht worden waarin ze niet langer direct toezicht kan houden op de activiteiten van de ingehangen BV's. Dit past ook bij de opvattingen van de NVTZ over grootaandeelhouderschap/bestuurder van de BV en de daardoor gewekte schijn van belangenverstrengeling.
2. In de overnames van Zorggroep Alliade ontstonden moeilijk te overziene waardeoverdrachten. KPMG heeft voor de raad van bestuur een aantal onderzoeken gedaan in het kader van deze waardeoverdrachten. De raad van toezicht heeft aanvullend onderzoek niet nodig geacht. De NVTZ heeft de afgelopen jaren aan alle nieuwe toezichthouders voorgehouden dat er bij de raad van toezicht een zelfstandige plicht rust om zich desgewenst onafhankelijk van de raad van bestuur te informeren. In het verleden was dit formeel ook zo, maar vond het in de praktijk zelden plaats. De lijn die de NVTZ de afgelopen jaren aan haar leden heeft voorgehouden wordt in dit rapport bevestigd.
3. Van een aantal zaken waar de raad van toezicht een goedkeurend besluit moest geven, moest de IGJ constateren dat niet uit de verslagen is gebleken dat de raad van toezicht voldoende heeft doorgevraagd om de risico's in beeld te krijgen. Vaak is het achteraf moeilijk na te gaan wat er precies besproken is. Hierin ligt dus niet alleen besloten om door te vragen, maar hier moet ook expliciet in het verslag gewag van worden gemaakt.

---

¹ <https://www.igj.nl/actueel/nieuws/2019/03/05/verscherpt-toezicht-en-aangifte-valsheid-in-geschiede-voor-zorggroep-alliade>

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/03/05/signalering-versterk-de-integriteit-en-professionaliteit-van-de-bedrijfsvoering-in-de-zorgsector>

³ <http://www.governancecodezorg.nl/wp-content/uploads/2016/11/Governancecode-Zorg-2017.pdf>

⁴ <https://www.igj.nl/documenten/publicaties/2016/07/06/kader-toezicht-op-goed-bestuur>

4. Uitgangspunt voor de NZa en de IGJ waar het gaat om de financiële verhoudingen is: middelen die ten goede dienen te komen aan de verlening van zorg, horen niet buiten het regiem van de WTZi te worden geplaatst. Hier zal zorgvuldig naar moeten worden gekeken, maar ze moeten naar de mening van de NVTZ in ieder geval direct of indirect bijdragen aan de zorg, ondersteuning of begeleiding van cliënten van de betreffende organisatie.

De NVTZ acht het relevant om te vermelden dat sinds de tijd waarin deze kwestie speelde (2008-2016), er door de NVTZ veel aandacht is besteed aan thema's die de kern van de constatering van de IGJ en de NZa uitmaakt; met name in de NVTZ-academie en het programma Goed Toezicht. Bovendien heeft de NVTZ de afgelopen jaren meermalen in beleidsoverleggen met het Ministerie van VWS, de IGJ en de NZa gewaarschuwd voor constructies die weliswaar juridisch mogelijk zijn en dus ook het CIBG passeren voor een WTZi-toelating, maar die feitelijk het onafhankelijk intern toezicht vleugellam maken. Het betreft hier met name constructies waar de bestuurder ook grootaandeelhouder is en daarmee in staat is de raad van commissarissen (onafhankelijk intern toezicht) de wacht aan te zeggen of hiermee te dreigen. Het ware goed deze casus beter te bestuderen en na te denken over specifieke regels voor de inrichting van BV's in de zorg en welzijnssector.

Naar aanleiding van het rapport van Alliade is er een Signalering uitgebracht door de NZa en IGJ. "Om nu en in de toekomst de publieke belangen van kwaliteit, veiligheid, betaalbaarheid en toegankelijkheid van de zorg te borgen, doen de IGJ en de NZa gezamenlijk het voorstel om een nieuwe wettelijke norm te introduceren op het gebied van de integere en professionele bedrijfsvoering". In de toelichting hierbij spreken ze van een open norm.

De NVTZ zal in de komende tijd met het ministerie van VWS, IGJ en NZa blijven overleggen of en hoe deze gedachte zou moeten worden uitgewerkt. Hierbij zijn drie zaken van belang:

- a. De wereld van governance in zorg en welzijn is complex en veelkleurig. De vraag is of normering aan de voorkant ooit houvast zal kunnen bieden, vooral in een snel veranderende samenleving. Derhalve hebben de NVZD en de NVTZ ervoor gepleit om regelmatig casuïstiek besprekingen te doen met de inspecties, om naar aanleiding daarvan te bepalen welke specifieke interventies (zelfregulering, voorlichting, handhaving, normering) het beste zouden kunnen werken. Inmiddels is dit overleg van start gegaan.
- b. In het signalement wordt gesproken over een open norm waarop gehandhaafd zou kunnen worden. Op zich kan de NVTZ zich, gelet op het voorgaande, daar iets bij voorstellen. Wel is het zaak om goed over de handhaafbaarheid van die norm na te denken en wellicht naar analogie van het tuchtrecht een specifieke rechtsgang met onafhankelijke juristen, ervaren bestuurders en ervaren interne toezichthouders in te richten.
- c. In alle gevallen is het van belang dat de transparantie wordt bevorderd. Hierbij moet vooral worden gedacht aan een zo eenvoudig mogelijke inrichting en een actieve meldingsplicht van de inrichting van holdings.